

ม ง ค ล ที่ ๑๔
ทำ ง า น ไ ม่ ตั ง ต้ า ง

เพื่ ย ร สู้ ค ว า ม ส ำ เ ร ็ จ

ผู้ใดฉลาดในการแยกแยะเหตุผล
มีความขยันไม่เกียจคร้าน
มีความเพียรทำงานตามเวลา
ผลงานของผู้นั้นย่อมสำเร็จ

เพียรสู่ความสำเร็จ

๘๓

สรรพสิ่งทั้งปวงที่มีอยู่ในโลกนี้ จะเป็นสิ่งที่มีชีวิตหรือไม่มีชีวิตก็ตาม ตัวของเราก็ดี คนอื่นก็ดี สรรพสัตว์ทั้งหลายก็ดี ความจริงของสิ่งเหล่านี้ทั้งหมด คือความไม่เที่ยง แปรปรวนอยู่ตลอดเวลา มีการเปลี่ยนแปลงทุกวินาทีไปสู่ความเสื่อม และก็สูญสลายในที่สุด ทุกสิ่งล้วนเป็นทุกข์และไม่ใช่ว่าตัวตนที่แท้จริง เพราะฉะนั้นเราควรแสวงหาของจริงกันดีกว่า ของจริงคือ ธรรมกายที่มีอยู่แล้วในตัวของมนุษย์ทุกคน เป็นตัวตนที่แท้จริง ที่ทุกคนเข้าถึงได้ด้วยการปฏิบัติธรรม

ความเพียรเป็นหัวใจสำคัญในการปฏิบัติธรรม ความสำเร็จทั้งหลายล้วนต้องอาศัยความเพียร ดังที่พระผู้มีพระภาคตรัสไว้ใน เตสกฺกฺขชาดก ว่า

“โย จ ธมฺมวิงฺกคฺคญฺญ

กาลุญฺจายี อดนฺทิตโต

อนฺนุจฺหติ กาเลน

กมฺมผลํ ตสฺส อิชฺฌติ

ผู้ใดฉลาดในการแยกแยะเหตุผล มีความขยันไม่เกียจคร้าน มีความเพียรทำงานตามเวลา ผลงานของผู้นั้นย่อมสำเร็จ”

ผู้ที่มีความเพียรพยายามจะทำอะไรย่อมประสบผลสำเร็จ ดังคำกล่าวที่ว่า ความพยายามอยู่ที่ไหน ความสำเร็จอยู่ที่นั่น เช่น บัณฑิตในกาลก่อนอาศัยความเพียรที่ประกอบด้วยปัญญา จน

เพียรสู้ความล่าช้า

๘๔

เอาชนะข้าศึกที่มีกำลังเหนือกว่าได้ เรื่องมีอยู่ว่า

*ในอดีตกาล มีพระราชาพระนามว่า **พระเจ้ากาลิงคะ** ครองราชย์อยู่ในแคว้นกาลิงครัฐ พระองค์มีพละกำลังดุจช้าง-สารและมีกองทัพที่แข็งแกร่ง เป็นที่ยำเกรงของเหล่ากษัตริย์ทั้งหลาย ไม่มีกษัตริย์พระองค์ใดกล้ารบด้วย เนื่องจากพระเจ้า-กาลิงคะเป็นกษัตริย์ที่กระหายสงคราม พระองค์มีพระประสงค์จะสู้รบ จึงให้พระราชธิดาทั้งสิ้นผู้มีรูปงามเป็นเลิศ ประทับนั่งในราชรถส่งไปตามราชธานีต่างๆ และประกาศว่า หากพระราช-พระองค์ใดทรงปรารถนาพระราชธิดา ก็ให้รบกับเราด้วย

จนกระทั่งมาถึงแคว้นอัสสกรัฐ ซึ่งมีอำมาตย์ผู้มีปัญญาชื่อ **นันทเสน** นันทเสนคิดว่า สามารถเอาชนะพระเจ้ากาลิงคะได้ จึงสั่งให้เปิดประตูรับพระราชธิดาทั้งสิ้น และนำถวายแด่พระเจ้า-อัสสกะ โดยตนเองจะขอบัญชาการรบครั้งนี้เอง

พระเจ้ากาลิงคะทรงรู้ข่าวว่า แคว้นอัสสกะจะทำการรบด้วย ทรงดีพระทัย เสด็จกรีธาทัพไปทันที นันทเสนรู้ข่าวการเสด็จมาของพระเจ้ากาลิงคะ จึงส่งสาสน์ไปว่า “ขอพระเจ้า-กาลิงคะ จงอยู่ในเขตรัฐสีมาของพระองค์ อย่าล่วงล้ำเข้ามาใน

เพียรสู่ความสำเร็จ

๘๕

รัฐสีมาของข้าพเจ้า อีกไม่นานการสู้รบจะเกิดขึ้นในระหว่าง
พรมแดนของแคว้นทั้งสอง”

ครั้งนั้น พระโพธิสัตว์เป็นดาบส ตั้งบรรณศาลาอยู่
ระหว่างเขตแดนของพระราชทั้งสอง พระเจ้ากาลิงคะคิดว่า
ธรรมดาสมณะทั้งหลายย่อมเป็นผู้รู้ จึงปลอมแปลงพระองค์ไป
ถามดาบสว่า “พระเจ้ากาลิงคะกับพระเจ้าอัสสกะจะทำการรบกัน
ท่านดาบสคิดว่า ใครจะเป็นผู้ชนะ”

พระดาบสกล่าวว่า “อาตมาไม่ทราบ แต่คตินี้ท้าวลักกะ
จะเสด็จมา อาตมาจะลองถามพระองค์ดู” เมื่อท้าวลักกะเสด็จมา
พระโพธิสัตว์จึงถามว่า “มหาบพิตร การรบระหว่างพระเจ้า-
อัสสกะกับพระเจ้ากาลิงคะ กำลังจะเริ่มขึ้นเร็วๆ นี้ ใครจะเป็น
ผู้ชนะ” ท้าวลักกะตอบว่า “พระเจ้ากาลิงคะจะมีชัย”

รุ่งขึ้น พระเจ้ากาลิงคะเสด็จมาถามอีก เมื่อพระโพธิ-
สัตว์ทูลตอบตามที่ท้าวลักกะได้พยากรณ์ พระองค์ทรงดีพระทัย
ดำริว่าจะต้องเป็นอย่างนั้นอยู่แล้ว เพราะทรงมีกองกำลังที่
เหนือกว่าชาวนีได้แพร่สะพัดออกไป ทำให้ฝ่ายทหารของพระเจ้า-
กาลิงคะพากันประมาท ละทิ้งวินัยและความสามัคคี เนื่องจาก
มีความมั่นใจในชัยชนะครั้งนี้มาก พระเจ้าอัสสกะได้ทรงสดับ
เรื่องนั้น จึงรับสั่งให้เรียกอำมาตย์นันทเสน และตรัสเล่าเรื่อง

เพียรสู้ความล่าช้า

๘๖

คำพยากรณ์ นันทเสนกราบทูลว่า “ข้าแต่มหाराช ไม่มีใครรู้ว่
ชัยชนะหรือความปราชัยจะเป็นของใคร ขอพระองค์อย่าทรง
วิตกไปเลย ข้าพระองค์จะจัดการเรื่องนี้เอง”

เมื่อกราบทูลพระราชแล้ว นันทเสนได้เข้าไปหาพระ-
ดาบส ถามว่า “ท่านดาบสผู้เจริญ คึกครั้งนี้ใครจะเป็นผู้ชนะ
ใครจะเป็นผู้แพ้” พระโพธิสัตว์ตอบว่า “ท้าวลักกะได้พยากรณ์ว่า
พระเจ้ากาลิงคะจะเป็นผู้ชนะ ส่วนพระเจ้าอัสสกะจะเป็นผู้แพ้”
นันทเสนจึงถามต่อว่า “บุพนิมิตอะไรจะมีแก่ผู้ชนะหรือผู้แพ้”
พระโพธิสัตว์ตอบว่า “อารักขเทวดาของผู้ชนะจะเป็นสีขา
ส่วนของผู้แพ้จะเป็นสีดำ อารักขเทวดาของทั้งสองฝ่าย จะต่อสู้
กันก่อน”

นันทเสนได้ฟังดังนั้น ด้วยความมีปัญญาจึงรู้วิธีที่จะ
เอาชนะข้าศึก เมื่อลาดาบสแล้ว ท่านรีบพาทหารแนวหน้ากล้า
ตายประมาณพันนาย ไปทดสอบขวัญกำลังใจและความสามัคคี
พลางให้โอวาทว่า “ขอให้พวกท่านจงช่วยกันรบเพื่อถวายชีวิต
แด่พระราชบิดา”

เมื่อเวลาแห่งการรบมาถึง พระราชาของทั้งสองเมือง
ประจันหน้ากัน อารักขเทวดาของพระราชาทั้งสองก็ปรากฏขึ้น
ซึ่งพระราชาทั้งสองพระองค์เท่านั้นที่มองเห็น ผู้อื่นจะมองไม่เห็น

เพียรสู่ความสำเร็จ

๘๓

นันทเสนทูลถามพระเจ้าอัสสกะว่า “ข้าแต่มหाराช บุพนิมิตปรากฏแก่พระองค์แล้วหรือยัง พระเจ้าข้า” พระเจ้าอัสสกะตรัสว่า “ตอนนี้ปรากฏแล้ว” “ถ้าอย่างนั้น ขอพระองค์ทรงถือพระแสง-
หอกนี้ พุ่งไปประหารอารักขเทวดาของพระเจ้ากาลิงคะเถิด แล้วพวกข้าพระองค์อีกหนึ่งพัน จะประหารข้าด้วยหอกพันเล่ม” เมื่อพระเจ้าอัสสกะพุ่งหอกไปแทงอารักขเทวดาของข้าศึก เหล่าทหารทั้งหนึ่งพันได้พุ่งหอกไปแทงข้า ทำให้อารักขเทวดาของพระเจ้ากาลิงคะถึงแก่ความตายทันที

พระเจ้ากาลิงคะและคนอื่นเห็นหอกนั้นเหมือนลอยค้าง อยู่ในอากาศ เห็นความพ่ายแพ้ของอารักขเทวดาของตน ทรงตกพระทัยเป็นอย่างยิ่ง นันทเสนรีบสั่งให้ทหารตีกระหน่ำรุกไล่ ฝ่ายข้าศึก ทหารหาญเหล่านี้แม้มีกำลังพลน้อยกว่า แต่ด้วยกำลังใจที่เข้มแข็ง จึงไม่หวั่นเกรงฝ่ายข้าศึก เข้าโจมตีข้าศึกอย่างไม่กลัวเกรงและไม่กลัวตาย ทำให้ทหารของพระเจ้ากาลิงคะขวัญเสีย ทัปเดตกกระเจิง จนพระราชาไม่อาจจะบัญชาการรบได้ กองทัพจึงแตกพ่ายไปในที่สุด

หลังจากพระเจ้ากาลิงคะทรงพ่ายแพ้ จึงกลับไปต่อว่าพระดาบสว่า “ดาบสโง่ ไหนท่านกล่าวว่าเราจะชนะ ตอนนี้เราพ่ายแพ้อย่างยับเยิน ท่านเป็นดาบสแล้ว ทำไมจึงยังกล่าวเท็จอยู่อีก” พระดาบสได้แต่รับฟังด้วยอาการสงบนิ่ง

เพียรสู่ความสำเร็จ

๘๘

ในวันที่ ๓ ท้าวลักกะเสด็จมาหาพระดาบส พระดาบส จึงถามท้าวลักกะว่า “ท่านจอมเทพ ธรรมดาท้าวลักกะย่อมไม่ กล่าวมุสาวาทมิใช่หรือ บัดนี้ความพ่ายแพ้ได้มีแก่พระเจ้ากาสิงคะ แล้วพระองค์จะทรงแก้เรื่องนี้อย่างไร” ท้าวลักกะตรัสว่า “ท่าน ดาบสผู้เจริญ ท่านก็รู้มิใช่หรือ ว่าเทวดาย่อมไม่อาจกีดกันความ พยายามของมนุษย์ บุคคลใดมีความขมใจ มีความตั้งใจแน่วแน่ ไม่แตกสลายคึด ไม่แก่งแย่งกัน มีความเพียรมั่นคง และมีความ บากบั่นด้วยเรี่ยวแรงของลูกผู้ชาย เขาย่อมเป็นผู้ชนะ”

เพราะฉะนั้น ความเพียรที่ประกอบด้วยปัญญา จะพา เราไปสู่ความสำเร็จ ชีวิตของผู้มีความเพียรเป็นชีวิตที่ประเสริฐ จะทำให้ชีวิตเรามีคุณค่า เพราะเข้าถึงพระธรรมกายได้ ถ้ายัง เข้าไม่ถึง อย่าเพิ่งคลายความเพียร ชีวิตเราต้องสู้กันต่อไป สู้ กับกิเลสอาสวะ จนกว่าจะถึงที่สุดแห่งธรรม ดังนั้นต้องหมั่น เพิ่มเติมกำลังใจให้กับตนเอง อย่าได้ท้อแท้หรือท้อถอยในการ ทำความดี ในการฝึกใจให้หยุดนิ่ง หมั่นปรารภความเพียรให้ สม่ำเสมอ ตั้งใจปฏิบัติกันอย่างจริงจัง ถ้าไม่เข้าถึงเป็นไม่เลิก หากทำความเพียรให้กลั่นกล้ำเช่นนี้ จะต้องเข้าถึงพระธรรมกาย อย่างแน่นอน

